



ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๖/๒๕๕๒

วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสถานภาพของการเป็นรัฐมนตรี
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔)

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งคำร้องลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ของสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร จำนวน ๑๒๕ คน ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
ของสภาผู้แทนราษฎร ได้เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๙๖ เพื่อให้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน
ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา
๒๑๖ (๔) หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน
๒๕๕๑ ว่านายเนวิน ชิดชอบ จำเลย มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๘ ให้ลงโทษ
จำคุก ๖ เดือน และปรับ ๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่า จำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุก
ให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับ จัดการ
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕, ๓๐ กับให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
เดลินิวส์ และมติชน เป็นเวลาติดต่อกัน ๗ วัน และขณะนี้ นายเนวิน ชิดชอบ ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้าน
คำพิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ กรณีดังกล่าวนี้ทำให้เกิด

ประเด็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ น่าจะสิ้นสุดลงตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่ เนื่องจากในขณะมีคำพิพากษาศาลชั้นต้นอันยังไม่ถึงที่สุดดังกล่าว นายเนวิน ชิดชอบ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเรื่องนี้ยังไม่มีหลักเกณฑ์ใดๆ ที่จะยึดถือเป็นแนวทางบรรทัดฐานในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ และกรณีดังกล่าวนี้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๗ ๒๕๒๑ และ ๒๕๓๔ ก็ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกันกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งประเด็นสำคัญในเรื่องนี้คือ

๑. โดยที่ถ้อยคำในมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า ความเป็นรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุก จึงมีปัญหาว่าการที่ นายเนวิน ชิดชอบ ต้องคำพิพากษา ศาลชั้นต้นให้รอการลงโทษในคดีหมิ่นประมาทที่กระทำตั้งแต่เมื่อก่อนจะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และคดี อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ยังไม่เป็นที่ยุติ กรณีเช่นนี้บรรทัดฐานของมาตรา ๒๑๖ (๔) เป็นอย่างไร

๒. โดยที่ได้เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับได้วางหลักไว้ว่า การรอการลงโทษจำคุก ยังไม่ถือว่าเป็นการได้รับโทษจำคุก และนายเนวิน ชิดชอบ ต้องคำพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุกเช่นกัน กรณีเช่นนี้บรรทัดฐานตามมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญจะเป็นอย่างไร

๓. การที่ นายเนวิน ชิดชอบ ถูกฟ้องคดีหมิ่นประมาท ในเหตุที่มีการกระทำเกิดขึ้นก่อนที่ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และก่อนที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี โดยศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา ให้รอการลงโทษ ซึ่งน้อยกว่ากำหนดโทษที่เป็นลักษณะต้องห้ามการเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐๖ ของ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ กรณีเช่นนี้บรรทัดฐานในการวินิจฉัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีจะเป็นอย่างไร

จากกรณีดังกล่าว จึงมีปัญหาที่สมควรได้รับคำวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๖ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๘๖ ว่าความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ ต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๖ ของรัฐธรรมนูญหรือไม่

ผู้ถูกร้อง (นายเนวิน ชิดชอบ) ยื่นคำชี้แจงสรุปได้ความว่า

๑. ผู้ถูกร้องเข้าใจว่ามาตรา ๒๑๖ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติถึงการสิ้นสุดการเป็นรัฐมนตรี ได้ด้วยเหตุผลหลายเหตุอันที่จะถือว่ารัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งไว้แตกต่างกัน จึงไม่อาจนำความ มุ่งหมายที่บัญญัติไว้ในเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีเหตุหนึ่งไปใช้ปะปนกับเหตุอื่นได้ ดังนั้น การนำเรื่องการตรวจสอบในทางการเมืองมาใช้ปะปนกับหลักกฎหมายในทางอาญาจะส่งผลกระทบต่อ ระบบกฎหมายที่เป็นอยู่ให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ เมื่อมาตรา ๒๑๖ (๔) เป็นการบัญญัติถึงคำพิพากษา

ของศาล ก็ย่อมต้องให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

๒. การฟ้องผู้ถูกร้องในข้อหาหมิ่นประมาท (ซึ่งมีนายการุณ ใสงาม เป็นโจทก์ และผู้ถูกร้องเป็นจำเลย) นั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งปี ๒๕๓๕ ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และคดีนี้มีเพียงคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดียังไม่ถึงที่สุด โดยยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ซึ่งได้รับความคุ้มครองจากมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ กรณีดังกล่าวจึงยังไม่เป็นที่ยุติว่าผู้ถูกร้องกระทำความผิด จึงยังไม่อาจนำมาตรา ๒๑๖ (๔) มาใช้บังคับในขณะนี้ได้

๓. คดีของผู้ถูกร้องศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้รอกการลงโทษตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีข้อความสำคัญบัญญัติไว้ว่า “.....ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด.....” และผลของการรอกการลงโทษนั้น มาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า “.....แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษ หรือถูกลงโทษในคดีนั้น แล้วแต่กรณี” ฉะนั้น เมื่อศาลชั้นต้นได้พิพากษาให้รอกการลงโทษจึงอยู่ในบังคับของบทบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดไว้ว่า ยังไม่มีการลงโทษจำคุก ซึ่งตามหลักกฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วางบรรทัดฐานตรงกันมา โดยตลอดว่า โทษจำคุกหมายถึงการถูกจำคุกจริง ส่วนการรอกการลงโทษยังไม่ถือว่าเป็นการต้องคำพิพากษาให้จำคุกและผู้ที่ถูกรอกการลงโทษจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับผู้ที่ถูกจำคุกจริง รวมทั้งยังคงมีสิทธิต่างๆ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

๔. บทบัญญัติมาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญ น่าจะมุ่งหมายถึงการกระทำความผิดในระหว่างเป็นรัฐมนตรีแล้ว อันเป็นการสอดคล้องกับหลักความสมเหตุสมผลของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เพราะลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีซึ่งเป็นเรื่องก่อนการเป็นรัฐมนตรี ได้มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะอยู่แล้วในมาตรา ๒๐๖ โดยไม่รวมถึงกรณีมาตรา ๒๑๖ (๔)

๕. การฟ้องผู้ถูกร้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะใช้บังคับ จึงน่าจะได้รับความคุ้มครองตามหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้กระทำที่ไม่อาจทราบล่วงหน้ามาก่อน



ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเท็จจริงจากเอกสารคำร้องของผู้ร้อง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๒๕ คน) ที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งมา เอกสารคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง (นายเนวิน ชิดชอบ) แล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. การที่ นายเนวิน ชิดชอบ ถูกฟ้องในข้อหาหมิ่นประมาท และเหตุแห่งการกระทำความผิด ที่ถูกฟ้องเกิดขึ้นก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับ และก่อนที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในขณะที่ นายเนวิน ชิดชอบ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จะนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) มาใช้บังคับได้หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว มาตรา ๒๑๖ (๔) ของรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง เมื่อต้องคำพิพากษาให้จำคุก ซึ่งย่อมหมายถึงว่า ขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอยู่นั้นมีคำพิพากษาให้ จำคุก แสดงว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้คำนึงถึงว่า เหตุแห่งการกระทำความผิดที่ถูกลงโทษ จะเกิดขึ้นก่อนหรือ ขณะเป็นรัฐมนตรี และศาลมีคำพิพากษาในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดังนั้น แม้นายเนวิน ชิดชอบ จะได้กระทำความผิด ก่อนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก็ตาม ก็ต้องอยู่ในบังคับของมาตรา ๒๑๖ ด้วย

๒. ปัญหาว่า นายเนวิน ชิดชอบ อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น คดีอยู่ระหว่างการ พิจารณาของศาลอุทธรณ์ คดียังไม่ถึงที่สุด จะอยู่ในความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ การสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของบุคคลต่าง ๆ เพราะถูกศาลพิพากษาให้จำคุกนั้น รัฐธรรมนูญได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน คือ

กลุ่มแรก รัฐธรรมนูญใช้ถ้อยคำว่า “ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก” หรือ “ได้รับ โทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก” ซึ่งได้แก่ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของสมาชิกวุฒิสภา และการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๑๘ (๑๒) มาตรา ๑๓๓ (๑๐) และมาตรา ๑๔๑ (๔)

กลุ่มที่สอง รัฐธรรมนูญใช้ถ้อยคำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” ได้แก่การพ้นจากตำแหน่ง ก่อนวาระของประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา รัฐมนตรี ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๕๒ (๔) มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๑๖ (๔) มาตรา ๒๖๐ (๗) และมาตรา ๒๕๘ วรรคสาม

เมื่อรัฐธรรมนูญได้บัญญัติการสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของบุคคล ต่าง ๆ ไว้เป็นสองกลุ่มเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญมีเจตนาให้บุคคลต่าง ๆ สิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญไม่เหมือนกัน คือ ให้บุคคลในกลุ่มแรกสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือพ้นจาก ตำแหน่งก่อนวาระในกรณีถูกศาลพิพากษาให้จำคุกนั้น จะต้องเป็นคำพิพากษาที่ถึงที่สุด เป็นคำพิพากษา

ที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้อีก ส่วนในกลุ่มที่สอง ใช้คำว่า “ต้องคำพิพากษาให้จำคุก” โดยไม่มีคำว่า “ถึงที่สุด” แสดงว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้บุคคลในกลุ่มที่สอง เป็นบุคคลที่มีสถานะอันสูงและมีหน้าที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดในเรื่องการสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของบุคคลเหล่านี้แตกต่างไปจากบุคคลในกลุ่มแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ถูกศาลพิพากษาให้รับโทษถึงจำคุก ก็ไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุดเหมือนบุคคลในกลุ่มแรก

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ใดเป็นรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบุคคลในกลุ่มที่สอง ความเป็นรัฐมนตรีจึงสิ้นสุดลงทันทีเมื่อถูกศาลพิพากษาให้รับโทษจำคุกโดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อน

๓. ปัญหาว่า ศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาลงโทษให้จำคุก นายเนวิน ชิดชอบ ๖ เดือน แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี จะถือว่า นายเนวิน ชิดชอบ ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) หรือไม่

ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติเกี่ยวกับโทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ในมาตรา ๑๘ ว่า “โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้ (๑) ประหารชีวิต (๒) จำคุก (๓) กักขัง (๔) ปรับ (๕) ริบทรัพย์สิน”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัว ภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษา...”

จะเห็นได้ว่า ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกแต่ให้รอการลงโทษไว้ นั้น มาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้ปล่อยตัวจำเลยไป จำเลยไม่ต้องถูกจำคุก การจำคุกตามคำพิพากษา คือการนำตัวจำเลยไปควบคุมไว้ในเรือนจำ เพราะมาตรา ๗๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๗๓ และมาตรา ๑๘๕ วรรค ๒ เมื่อผู้ใดต้องคำพิพากษาให้จำคุก หรือประหารชีวิต หรือจะต้องจำคุกแทนค่าปรับ ให้ศาลออกหมายจำคุกผู้นั้นไว้” ซึ่งหมายความว่า การที่บุคคลใดต้องคำพิพากษาให้จำคุก บุคคลนั้นต้องถูกจำคุกจริง ศาลจึงต้องออกหมายจำคุก ดังนั้น จำเลยที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุกแต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ได้รับการปล่อยตัวในคดีนั้นทันที จึงต้องถือว่า การรอการลงโทษนั้น จำเลยมิได้ถูกจำคุก



นอกจากนั้นมาตรา ๕๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างเดียวก็ได้” และมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่า ภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษและศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง แล้วแต่กรณี” และวรรคสอง บัญญัติว่า “แต่ถ้าภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดดังกล่าวมาในวรรคแรก ให้ผู้นั้นพ้นจากการที่จะถูกกำหนดโทษ หรือถูกลงโทษในคดีนั้น แล้วแต่กรณี”

บทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ถูกศาลพิพากษาให้จำคุกนั้นมี สามประเภท คือ

๑. จำเลยถูกคุมขังไว้ในเรือนจำด้วยหมายจำคุกของศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๔
 ๒. จำเลยถูกปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสกลับตัวเพราะศาลรอกการลงโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๘ หรือ
 ๓. จำเลยไม่ถูกควบคุมตัวเพราะศาลยกโทษจำคุก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕
- พิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นว่าผู้กระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกถ้ามีเหตุปรานีศาลจะให้รอกการลงโทษก็ได้ ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์นั้น แม้จะระบุว่าให้ลงโทษจำคุก ๖ เดือน แต่คำพิพากษายังได้กล่าวต่อไปถึงเหตุอันควรปรานีศาลจึงให้รอกการลงโทษไว้ แสดงว่าศาลเพียงกำหนดโทษโดยยังไม่ต้องให้รับโทษ กรณีจึงแตกต่างจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) ที่ใช้คำว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าถูกศาลพิพากษาให้จำคุกโดยไม่มีเงื่อนไขหรือเหตุอันควรปรานีอื่น ดังเช่นคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ยกกล่าวว่า “ในส่วนของโจทก์ขอให้รับโทษคดีนี้ ต่อจากโทษในคดีอื่นด้วยนั้น เมื่อคดีนี้ศาลรอกการลงโทษแก่จำเลย คำขอดังกล่าวจึงให้ยก” ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าศาลไม่ได้ลงโทษจำคุก จึงนับโทษต่อให้ไม่ได้

นอกจากนี้ ถ้าจะเทียบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา ๒๑๖ รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้.....(๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก

ตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีอันได้กระทำโดยประมาท.....” ตามบทบัญญัติของมาตรา ๒๐๖ (๕) นั้น หมายถึงมีคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปและต้องพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี จึงแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีได้ แสดงให้เห็นอีกกรณีหนึ่งว่าโทษนั้นต้องเป็นโทษจำคุก มีการจำคุกจริงจึงจะนับวันพ้นโทษได้ โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔) ใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่าต้องคำพิพากษาให้จำคุก จึงเห็นว่าคุณสมบัติในเรื่องการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก็ยังคงกำหนดว่าต้องมีการจำคุกจริง แต่เหตุนี้จะแปลว่าการจะให้พ้นจากการดำรงตำแหน่งจะให้พิจารณาแต่เพียงว่ามีคำว่า จำคุก ก็ต้องพ้นตำแหน่งแล้ว น่าจะไม่ใช่เป็นธรรมเนียมสำหรับผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง แม้ต้องการให้มีการตรวจสอบอย่างเข้มงวดก็ตาม แต่ก็ควรที่จะต้องให้ถึงขั้นต้องได้รับโทษจำคุก มิใช่ว่าคำพิพากษาให้รอกการลงโทษซึ่งเป็นเงื่อนไขของโทษจำคุก ก็มีความหมายอย่างเดียวกัน

ดังนั้น การรอกการลงโทษจึงมิใช่เป็นการต้องคำพิพากษาให้จำคุก เมื่อนายเนวิน ชิดชอบ ถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาลงโทษจำคุก ๖ เดือน แต่โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี เช่นนี้จึงถือไม่ได้ว่า นายเนวิน ชิดชอบ ต้องคำพิพากษาให้จำคุก ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔)

โดยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังไม่สิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๔)

นายเชาวน์ สายเชื้อ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายโกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายประเสริฐ นาสกุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



LIRT

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ